

BUREAU VOOR DE STAATSSCHULD

Staatsschuldenplan 2024

29 september 2023

1. Voorwoord

Het opstellen van een schuldenplan is een wettelijke vereiste van de Minister van Financiën & Planning. De laatste wijziging van de Wet op de Staatsschuld (S.B. 2002 no. 27, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2020 no. 185) vond plaats op 16 maart 2023. In de artikelen 15a en 15b zijn de vereisten van het wettelijk schuldenplan weergegeven. In het schuldenplan moeten de volgende zaken verwerkt zijn:

- Een middellange termijn schuld strategie gebaseerd op:
  - Kosten en risicoanalyse van de huidige bruto staatsschuld
  - Toekomstige leenvoorwaarden van de Staat
  - De vastgestelde fiscale strategie en macro economisch raamwerk door de Minister van Financiën & Planning
  - Marktcondities en andere relevante factoren.
- Binnen het middellange termijn schuldstrategie, moet het leenplan voor het begrotingsjaar 2024 worden weergegeven, gebaseerd op de cash prognose van de Staat en voorgenomen leningen en andere schuld arrangementen voor het begrotingsjaar.

De strategie voor schuldbeheer wordt naar de Centrale Bank van Suriname (CBvS) verzonden voor advies alvorens de Minister van Financiën & Planning het goedkeurt. Na goedkeuring van de strategie, zal een samenvatting van het document worden gepubliceerd op de website van het Bureau voor de Staatsschuld en het Ministerie van Financiën & Planning.

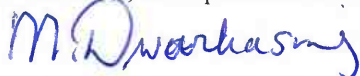
In artikel 3 lid 6 bij de laatste aanpassing van de wet, is tevens aangegeven dat bij wet vastgestelde overschrijding van het obligo plafond, de regering de schuld strategie van het Bureau moet presenteren, waarin is aangegeven hoe de schuldpositie van de Staat binnen een periode van drie jaar duurzaam zal worden opgelost.

Het Bureau voor de Staatsschuld heeft met het Medium Term Debt Management Strategy raamwerk van de Bretton Woods Instituten, de middellange termijn schuldstrategie uitgezet en het Leenplan voor 2024 geformuleerd. Het gebruik van dit Raamwerk en het beleidsdocument schuldenplan zal elk jaar steeds verbeterd en aangescherpt worden. Het Leenplan zal halfjaarlijks geëvalueerd worden en waar nodig worden bijgesteld, zoals de Wet dat aangeeft

Voor verbetering van het financieringsbeleid, moet er ook een betere tijdsplanning binnen de overheid en in het bijzonder het Ministerie van Financiën & Planning komen met betrekking tot het opstellen van de begroting en daarop aansluitend een goede en realistische Leenplan voor het begrotingsjaar.

Het schuldenplan is door de Centrale Bank van Suriname becommentarieerd en vervolgens door de Minister van Financiën & Planning goedgekeurd.

Paramaribo, 29 september 2023

Mw. Drs. M. Dwarkasing

Administrateur Generaal Bureau voor de Staatsschuld

2. Samenvatting Schuld Strategie en leenplan 2024

Aan het eind van het eerste halfjaar van 2023 bedroeg de Staatsschuld SRD 120,4 miljard, wat neerkomt op USD 3,2 miljard. Hiervan is ca. USD 614 miljoen achterstallig, waarbij USD 355 miljoen aflossing bedraagt en USD 259 miljoen interest.

De schuld-bbp ratio gebaseerd op het 2022 bbp-cijfer van het Algemene Bureau voor de Statistiek (ABS) is 135 procent, terwijl de schuld-bbp ratio gebaseerd op het geschatte bbp-cijfer voor 2023 van het IMF ca. 89 procent bedraagt.

Om de middellange termijn schuldstrategie uit te zetten, is het Bureau voor de Staatsschuld begonnen met de ingebruikname van het Medium Term Debt Management Strategy (MTDS) Raamwerk van de Bretton Woods Instituten. Het personeel wordt getraind in dit instrument om schuldbeleid uit te zetten in samenspraak met de CBvS en het Ministerie van Financiën & Planning.

Volgens de aangepaste Wet op de Staatsschuld (S.B. 2002 no. 27, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2020 no. 185) op 16 maart 2023, moet de strategie voor schuldbeheer naar de CBvS worden verzonden voor advies, alvorens de Minister van Financiën & Planning deze goedkeurt.

Herstructureringsstraject

Om uit de schulden crisis te geraken, is het van belang dat het herstructureringsproces dit jaar wordt afgerond. Het ligt ook in de lijn der verwachting dat alle schuld onderhandelingen dit jaar worden afgerond. Het herstructureringsstraject is een belangrijk onderdeel van het IMF-Extended Fund Facility (EFF) programma. Het programma loopt tot ultimo 2024.

De stand van zaken met betrekking tot het herstructureringsproces met de buitenlandse crediteuren, ziet er als volgt uit:

- Met de grootste crediteuren, de euro obligatiehouders, is er reeds een principe-akkoord bereikt dat binnenkort gefinaliseerd moet worden.
- Bilaterale onderhandelingen met de Paris Club crediteuren (Frankrijk, Nederland, Israël, Italië en Zweden) en India zijn afgerond.
- Met China, onze grootste bilaterale crediteur, moet nog overeenstemming bereikt worden en met een drietal commerciële crediteuren (ABN-AMRO, Israël Discount Bank en Credit Suisse) met relatief kleine schulden.

De stand van zaken met betrekking tot het herstructureringsproces met binnenlandse crediteuren, ziet er als volgt uit:

- Met de grootste binnenlandse crediteur van de Staat, de CBvS, is de schuld reeds herschikt.
- De achterstanden bij de banken op kredieten en schatkistpapier worden dit jaar herschikt, ingelopen of herbelegd.
- Dit geldt ook voor de andere schatkistpapier houders van de Staat, te weten pensioenfondsen en particuliere bedrijven.

Middellange termijn schuldstrategie 2023-2027

De kosten en risico indicatoren op de schuldportefeuille van de Staat per ultimo 2022 geven aan dat:

- De gemiddelde kosten op de SRD-schulden hoger zijn dan op vreemde valuta schulden. De gemiddelde rentevoet is op SRD-schulden ca. 9 procent en op vreemde valuta schulden 6 procent. Op de totale schuldportefeuille is de gemiddelde rentevoet 6,4 procent.
- Een groot risico op de schuldportefeuille is het wisselkoersrisico, omdat ca. 88 procent van de schulden in vreemde valuta zijn aangegaan.
- Bij de SRD-schulden zal ca. 16 procent volgend jaar afgelost moeten worden, waarbij er sprake is van een herfinancieringsrisico als schulden geherstructureerd of herbelegd moeten worden tegen een hogere rentevoet, als de liquide middelen van de overheid niet toereikend zijn om af te lossen.
- De gemiddelde resterende looptijd op de schuldportefeuille bedraagt ca. 7 jaar.
- Een ander renterisico op de schuldportefeuille is schulden met een variabele rentevoet. Het aandeel van ca. 34 procent van deze categorie schulden is hoog te noemen.

Op middellange termijn 2023-2027 zien de macro-economische vooruitzichten van het IMF en het Ministerie van Financiën & Planning, waarbij de offshore olie ontwikkelingen buiten beschouwing zijn gelaten, nog steeds goed uit.

De economie groeit marginaal met ca. 3 procent in deze periode, terwijl er sprake is van een overschot op de primaire balans wat een weerspiegeling is van de budgettaire beleidsbeslissingen van de overheid, waarbij de rentelasten buiten beschouwing worden gelaten. Er wordt in principe gespaard om schulden af te lossen.

Worden de rentelasten opgeteld bij het primaire saldo, dan spreekt men van het financieringssaldo, wat aangeeft met hoeveel de schuld minimaal zal toenemen, als er geleend wordt om alleen de tekorten van de overheid te dekken.

Het primaire overschot is gesteld op 1,7–3,5 procent van het bbp, terwijl het financieringstekort minder dan 1,5 procent van het bbp voor deze periode is geprojecteerd.

De verwachting is dat wisselkoersen en rentevoeten wel volatiel zullen zijn in de eerste jaren van deze periode, maar na 2024 niet zodanig zullen stijgen om het verloop van de schuld-bbp ratio significant te doen stijgen per 2027. Deze ratio zal aan het eind van 2027 beneden de 70 procent liggen.

Wel wordt geconstateerd, dat de Surinaamse overheid voornamelijk middels buitenlandse leningen haar tekorten in deze periode zal moeten dekken, omdat slechts multilaterale en bilaterale bronnen beschikbaar zullen zijn voor nieuwe leningen.

Vanwege de grote achterstanden op schulden van de binnenlandse crediteuren die nog ingelopen moeten worden en die thans hoge negatieve reële rentevoeten innen, zal het vertrouwen in de overheid als betrouwbare schuldenaar gestaag moeten groeien.

Ook moet de binnenlandse geld en kapitaalmarkt verder ontwikkeld worden, zodat de overheid waardepapier in de vorm van schatkistpapier en obligatieleningen kan verhandelen om daarmee delen van haar lopende tekorten in de toekomst te kunnen dekken.

Omdat op middellang termijn financieringstekorten voornamelijk middels buitenlandse leningen gedekt zullen worden, zal het volgende gebeuren aan het eind van 2027:

- Het wisselkoersrisico zal toenemen tot een aandeel van ca. 90 procent.
- Het variabele renterisico zal ook toenemen met een aandeel van meer dan 50 procent.
- De gemiddelde resterende looptijd zal afnemen, omdat na die periode meerdere huidige (grote) schulden op korte termijn afgewikkeld dienen te worden.
- De gemiddelde kosten op de schuldportefeuille in de vorm van de rentevoet zal afnemen tot rond de 6 procent, omdat de kosten op buitenlandse leningen vaak lager liggen dan die op binnenlandse kredieten en schatkistpapier.

Leenplan 2024

De begroting 2024 dat gepresenteerd wordt aan De Nationale Assemblée vertoont de volgende saldi op de diverse balansen:

- Een begrotingstekort van SRD 5,3 miljard; - 3 procent van het bbp.
- Een primair overschot van SRD 3,9 miljard; 2,2 procent van het bbp.
- Een financieringstekort van SRD 2,5 miljard; - 1,4 procent van het bbp.

Het financieringstekort voor 2024 van SRD 2,5 miljard, wat de tegenwaarde is van ca. USD 65 miljoen, kan volledig gedekt worden met de beschikbare leningen zijnde begrotingssteun in het kader van het IMF Extended Fund Facility programma

De totale schuldenlast betalingen in 2024 op de huidige schuldportefeuille bedraagt ca. USD 400 miljoen, waarvan de rentelasten USD 171 miljoen bedragen en de aflossingen USD 229 miljoen.